

DE LEVENDE NATUUR

JANUARI 1897.

AFLEVERING 11.

REDACTIE :

E. HEIMANS, J. JASPERS JR. EN JAC. P. THIJSSE.

Adres van de Redactie :

JAC. P. THIJSSE, 1^E HELMERSSTRAAT 171.

UITGAVE VAN :

W. VERSLUYS TE AMSTERDAM.

Prijs per jaar f 3.60.

Aan allen, die zich opgegeven hebben, om mede te werken tot meerdere bekendheid van de verspreiding der planten in Nederland.

Mijne verwachting is gelukkig niet teleurgesteld. Ik dank allen, die zich aangemeld hebben voor hunne bereidwilligheid. Het aantal deelnemers is ruim 200, dit is wel veel, maar toch hoop en verwacht ik, dat velen, die zich tot dusverre terughielden, nog besluiten zullen, mede te doen, want er zijn nog heele stukken in ons land, waaruit zich geene deelnemers opgaven. In het bijzonder noem ik als provinciën Limburg en Drenthe, waaruit zich slechts resp. 5 en 4 personen aanmeldden.

Mochten sommige van U nog kennissen hebben, die zij voor het denkbeeld belangstelling kunnen inboezemen, dan houd ik mij daarvoor aanbevolen.

Voor 1897 verwacht ik van u allen, dat u zult trachten in uwe omgeving van *alle* planten, behoorende tot de familiën der Ranunculaceeën, Nymphaeaceeën, Papavera-
ceeën, Fumariaceeën, Cruciferen, Resedaceeën, Violaceeën, Droseraceeën en Cistineeën, doch ook alleen van deze (niet van andere familiën) zult trachten te weten te komen, wat ik hieronder vraag.

Ik hoop tegen October 1897 van u te ontvangen :

1. Eene opgave van de uitgebreidheid van het door u onderzochte terrein met korte beschrijving van den aard van den bodem, van wat er op groeit, enz.
2. Eene opgave van de wildgroeijende planten (uit bovengenoemde familiën), die u er op hebt aangetroffen

met vermelding bij iedere plant van de volgende bijzonderheden :

- a. Op welk soort bodem de plant groeide en tevens of het weide-, moes-, bouw- of boschgrond was, dan wel of het ongecultiveerde plaatsen (b.v. langs dijken, wegen, bouwland, slooten, heidegrond) of ruige plaatsen (b.v. puinhoopen, enz.) waren, waarop zij werd aangetroffen.
- b. Of de plant *overal* groeit op den daarvoor aangegeven bodem, of *hier en daar*, of *op een paar plaatsen*, of *op eene enkele plaats* (in de beide laatste gevallen tevens de plaatsen zoo nauwkeurig mogelijk aanduiden).
- c. Of de plant op de opgegeven plaatsen *in groot aantal*, *in een klein getal exemplaren*, *in een paar exemplaren* of *in een enkel exemplaar* werd aangetroffen.
- d. Op welken datum de plant het eerst, en wanneer zij het laatst bloeiende is gezien.

Het zal u misschien in den loop van 1897 voorkomen, dat u, wel wetende, dat de plant behoort tot eene der familiën, waaromtrent mededeeling wordt gewenscht, toch niet kunt slagen, haar te determineeren. In dat geval noodig ik u uit, mij zoo mogelijk de levende plant in vochtig gras of mos gepakt, toe te zenden.

Als ik dan in October 1897 uwe lijsten heb ontvangen, zal het wel eens noodig zijn, dat ik in twijfelachtige gevallen uwe determinatie moet controleeren. Daarom noodig ik u uit van alle planten, waaromtrent u mij opgaven zendt, zoo mogelijk 2 exemplaren te drogen, zoodat ik, zoo noodig, van u een exemplaar kan vragen, om de juistheid uwer opgaven na te gaan.

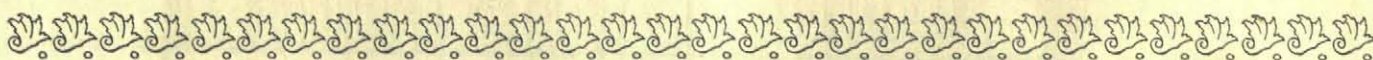
Hiermede wensch ik ons allen succes op onze pogingen! Ik zal u later bekend maken met den uitslag der proefneming.

H. HEUKELS,
Amsterdam.

Hier volgt nog het begin eener opgave als model.
Het door mij onderzochte terrein strekt zich uit 1 uur gaans in het rond om het dorp A. De bodem bestaat in het oosten, noorden en zuiden geheel uit klei, in het westen uit duingrond. De klei is weiland, de duingrond is ten deele ongecultiveerde grond, ten deele met bosch begroeid.

Gevonden zijn:

1. *Anemone nemorosa*, op zandgrond, in bosschen. Op een paar plaatsen n.l. te X en te Y in een vrij groot aantal exemplaren. Bloeitijd: 5 Maart tot 6 Mei.
2. *Ficaria ranunculoides*, op kleigrond, in weiden, langs slooten, onder heestergewas, overal, in groot aantal. Bloeitijd: 10 Maart tot 28 April, enz.

KNOPPEN.

Waarde lezer te H.,

Wat U mij vraagt is geen kleinigheid, en niet gemakkelijk ook, dat zult u zelf bemerken. U wilt een middeltje, om gedurende deze wintermaanden de boomen en sierheesters van de omgeving van uw tijdelijke woonplaats te leeren onderscheiden, dus terwijl verreweg de meeste van onze houtgewassen bladerloos zijn.

't Is jammer, dat u de behoefte aan studie in de vrije natuur eerst gaat gevoelen, nu 't werken binnenshuis u verboden is en u, weer of geen weer en zoo lang 't dag is, door de dokter van 't herstellingsoord het veld of 't bosch wordt ingejaagd. Natuursport is beter voorbehoedmiddel tegen overwerken dan geneesmiddel, dacht ik, maar uw dokter zal 't wel weten; in elk geval zal ik probeeren volgens zijn recept een remedie tegen de verveling te geven, die u dagelijks overvalt, zooals u zegt, tusschen al die dooie takken en twijgen. Ik zal beproeven of die dooie dingen voor u niet levend te maken zijn en tot goede kennissen tevens.

Of 't kan, of 't mogelijk is, vraagt u, voor iemand die alleen op school en een blauwe Maandag daarna aan botaniseeren heeft gedaan, de boomen en heesters met behulp van hun knoppen en twijgen te leeren onderscheiden?

Als u tevreden wilt wezen, en dat zult u wel moeten, met de inlandsche boomen en struiken, en met eenige algemeen in de parken en tuinen gekweekte houtgewassen als toegift, dan zal het wel lukken.

Ik dacht zelfs, toen ik de vorige maand uw brief ontving dat ik u heel gemakkelijk, dat wil zeggen gemakkelijk voor *mij*, aan een middeltje kon helpen. Ik herinnerde mij, dat in een -determineerboek voor de Deutsche flora, waarvan ik indertijd op een uitstapje veel plezier heb gehad, een paar bladzijden met tabellen voorkomen, om de houtgewassen ook in de wintermaanden te kunnen bepalen. Deze blaadjes wilde ik u zenden, maar gelukkig had ik juist een oogenblikke tijd en ik nam even de proef met de tabellen op een paar heesters uit mijn tuin.

Vlak bij het venster groeien een Gouden Regen en een Weigelia; ik deed of ik ze niet kende en begon als een schooljongen vooraan, maar ik kwam niet aan 't eind; want noch Gouden Regen, noch Weigelia waren door

Frank in zijn tabellen genoemd; bovendien bleek mij nu 't namen-zoeken erg lastig (ook van de planten, die er wel in aangegeven waren) door de talrijke accolades en de drieërlei alfabetten, die iemand bij dit donkere weer voor de oogen gaan schemeren.

Toch vond ik er veel goeds en bruikbaar in, en daar ik u gaarne helpen wil, heb ik de tabellen omgewerkt naar de methode, die u kent uit Suringar of Heukels; ik weet niet welke u op school hebt gebruikt.

Els.

a. stamperkatjes; b. vruchtjes van 't vorig jaar;
c. meeldraadkatjes; d. bladknoppen.

De voornaamste heesters en boomen, uit onze parken, en die ik niet in de lijst aantrof, heb ik er tusschen gewerkt. Dat was voor mij een nuttige bezigheid, maar een heel karwei, dat verzeker ik u. U zult nog wel een heester missen en als een kenner u de naam heeft gezegd, probeer hem dan eens in te lasschen, dan weet u er ook van mee te praten wat het in heeft, determineer-tabellen uit te breiden.

Zulke tabellen bevatten natuurlijk een menigte kunst- termen en bovendien zijn ze zoo beknopt mogelijk; daar-